

ГЛАВА XXII

ПЪРВИ БИТКИ НА ЮЖНИТЪ СЛАВЯНИ СЪ ТУРЦИТЪ

Безвластие въ Сърбия следъ смъртта на Душана (1355). — Вътрешни разпри въ България. — Последни войни на българитъ съ гърци и първи съ турци. — Разпадане на България: Търновско царство и Видинско царство. — Експедиция на графъ Амадей Савойски въ България. — Маджари въ Видинъ (1365—1369). — Царъ Иванъ Шишманъ III (1365—1393), турски васалъ. — Битката при Марица (1371). — Крали Марко. — Княжеството на деспотъ Добротичъ при Понта.

Сега ние пристъпваме къмъ описване най-тежкия периодъ отъ историята на южнитъ славяни — завоеванието на Балканския полуостровъ отъ турцитъ. Както у сърбитъ, така и у българитъ безброй сж пѣснитъ и преданията, въ които се прославятъ героитъ на тази борба — исполинскитъ образи на Крали Марко, на Милошъ Обиличъ, на князь Лазаръ и др., които въ народната паметъ измѣстятъ имената на най-старитъ юнаци. Напротивъ, положителната пѣкъ история на тия кървави години е толкова тъмна, че много по-малко сведения и паметници имаме за такива велики катастрофи, каквито сж напримѣръ битката на Косово поле, покоряването на България, отколкото за нѣкакво незначително събитие отъ по-раншно време. Записки на съвременници сж нѣщо много рѣдко, а записаното по-късно за последнитъ години на южно-славянскитъ държави е почерпано отчасти отъ преданията. Гръцкитъ, славянскитъ, ромѣнскитъ и турскитъ хроники сж пълни съ противоречия, а хронологията понѣкога е сжщински хаосъ. Само нѣколкото грамоти, запазени отъ тия времена, сж сравнително една по-здрава основа.

Когато турцитъ стъпили на европейска земя, тѣ далечъ превъзхождали славянитъ и византийцитъ съ желѣзната си организация и съ отличното си познаване на военното дѣло. Войната била у тѣхъ главната задача на държавата и на народа. При Орхана войската се състояла отъ три елемента: нередовни войски безъ заплаता и лени, контингентъ отъ васали, и отрядъ наемници. Отначало почти цѣлата войска била само конна, — както зачисленитъ на заплаता *сипаги* (конници) и *силигдари* (оръженосци), тѣй и *акинджиитъ* (ездачи) на васалитъ. Най-отбрана турска войска станалъ пехотния корпусъ на *еничеритъ*, сформиранъ около 1330 г. Той билъ съставенъ изключително отъ християнски деца, отнети отъ родителитъ имъ и възпитавани въ духа на Мохамедовото учение. Само следъ като създали тая редовна пехота, турцитъ се осмѣлили вече да обсаждатъ градове и крепости. Заемайки нѣкоя страна, турцитъ веднага замисляли нейното продължително задържане. За тая цель тѣ заселвали тамъ османлии колонисти отъ Азия и една трета отъ земята раздавали на турскитъ войници въ качеството на ленове (*тимаръ*